

Moshen met een drankbandje

De taal van het popfestival

home / tijdschrift onze taal / digitale onze taal / juli/augustus 2018
/ moshen met een drankbandje

Nieuwste
nummer

Zomertijd is ook festivaltijd. Wat voor taal is er op de vele popfestivals zoal te horen?

Digitale editie

HESTER CARVALHO

Archief

Wachtwoord
wijzigen

Uitloggen

Lid worden

Adverteren

Inhoudsopgaven

Register

Bijdragen/reageren

Over het
tijdschrift

In de loop van de dertig jaar dat ik popfestivals bezoek, ben ik vertrouwd geraakt met allerlei specifieke festivalgewoonten. Op een meerdaags festival als Pinkpop, Lowlands of Rock Werchter is het bijvoorbeeld heel gewoon om met kaplaarzen onder een rokje rond te lopen. Het is ook niet ongebruikelijk om flessen drank in te graven op het festivalterrein, enkele dagen voor aanvang, zodat er tenminste een betaalbare voorraad is. Daarnaast heeft het popfestival een eigen taal, waarin woorden voorkomen als *polsbandje*, *blokkenschema*, *moshen* en *headliner*. Op de ongeveer duizend festivals die dit jaar weer overal in het land worden gehouden, zal die taal weer in haar volle omvang te horen zijn. Een overzicht in twaalf lemma's.

Polsbandje

'Heb je je bandje al?' 'Hoe ziet het bandje eruit?' De toegangsbewijzen voor meerdaagse festivals moesten simpel en niet overdraagbaar zijn. Het 'polsbandje' werd de oplossing. Eerst zagen de bandjes eruit als

ziekenhuisbandjes, maar deze plastic exemplaren waren makkelijk na te maken. Inmiddels zijn ze gefabriceerd van geborduurde en gestikte stoffen, of hebben ze een bijzondere kleur. Het bandje kan uitgroeien tot een relikwie dat door sommige bezoekers nog maandenlang wordt gedragen. Er zijn fans die de hele levensloop van Lowlands, vijftientig edities, om hun arm hebben.

Drankbandje

Bijna elk jaar bedenkt iemand een nieuwe oplossing voor de vraag hoe je bij het festivalkraampje makkelijker de drank kunt betalen, want de festivalganger wil snel en veel bestellen. Ooit waren het bonnetjes of munten, daarna werden het polsbandjes met een oplaadbare chip, die als nadeel hadden dat je er niet op kon zien hoeveel 'bier' er nog op stond: drankbandjes. Inmiddels zijn de meeste festivals weer terug bij de simpele munt.

Headliner

'Wat is de headliner?' Vroeger werd deze vraag vooral gesteld bij een eendaags festival als Parkpop, dat bezoekers trok met een grote naam als afsluiter: de 'headliner'. Maar door de toegenomen concurrentie programmeren ook de meerdaagse festivals inmiddels op elke avond zo'n 'hoofdact'. Ze jagen op de 'grote namen', want ze kunnen uitverkocht raken op populaire acts; de laatste jaren waren dat bijvoorbeeld Nick Cave, Arctic Monkeys, Radiohead en Major Lazer.

Onesie

Je kunt naar een festival gaan als jezelf, maar je kunt ook gaan als banaan, leeuw, varken of eenhoorn. Sinds de introductie van de 'onesie' (een soort overall van zachte stof) zie je deze uitdossingen vaker. Op het driedaagse festival Best Kept Secret, dat plaatsheeft naast safaripark Beekse Bergen, zijn de wildedieren-onesies populair.

Pinkpop 2017. (Foto: Bart Heemskerk)

WTF

T-shirts met bandnamen als Ramones, Nirvana, Pixies, The White Stripes, N.W.A of Ben Howard zijn uit de mode. Ook het ironisch bedoelde bandshirt met een ‘foute’ bandnaam, zoals Bee Gees of Supertramp, komt nauwelijks meer voor. Om onduidelijke redenen heeft het bandlogo plaatsgemaakt voor bijvoorbeeld het Levi’s–logo en andere decoraties. Lopend op Lowlands stromen je duizenden slogans en motiefjes tegemoet: van flamingo’s en ananassen tot borstbrede teksten als “Music is my drug” of “WTF”: ‘Where’s The Food?’

Festivalzomer

Sinds er weinig cd’s meer worden verkocht, zijn concerten de afgelopen jaren belangrijker geworden als inkomstenbron. De zomeragenda is gewijd aan festivals en de artiest speelt het liefst op zo veel mogelijk festijnen, in Europa, Zuid–Amerika of Noord–Amerika. De ‘festivalzomer’ duurt steeds langer: het seizoen begint inmiddels rond eind april, en duurt tot eind september – een klein half jaar.

Festivalrondje

Europa heeft een uitstekende infrastructuur voor festivals: van het een week durende Sziget-festival in Boedapest, waar honderden acts optreden voor een pan-Europees publiek, tot het snelgroeiende festivalaanbod op idyllische Kroatische eilanden, of in Scandinavische dorpjes. Agenten van artiesten boeken vaak een vaste route voor hun acts. Zo zie je een 'festivalrondje' ontstaan: een reeks bands die allemaal dezelfde festivals aandoen, zoals studenten op kroegentocht.

Boetiekfestival

Parallel aan de trend van steeds grootschaliger festivals ontstond rond 2010 een nieuwe mode: die van de 'boetiekfestivals'. Deze festivals waren kleinschaliger en verzorgder, met veel aandacht voor de aankleding en verantwoord voedsel. Into The Great Wide Open op Vlieland, voor maximaal 6000 mensen, was een van de eerste en houdt vast aan dit bezoekersaantal. Voor andere als 'boetiek' gepresenteerde festijnen geldt dat het boetiekje een warenhuis is geworden. Down The Rabbit Hole, ooit begonnen met 8000 mensen, ontvangt dit jaar rond de 30.000 bezoekers.

De grotere aandacht voor presentatie leidde ook tot andere naamgeving. Na de vele *-pop*-festivals (Beachpop, Pukkelpop, Appelpop, Parkpop en ga zo nog maar even door) zijn de namen nu mysterieuzer: van Where the Wild Things Are tot Camp Moonrise, Bungalup en Best Kept Secret.

Festivalset

Om een optreden te laten slagen, neemt de artiest steeds minder risico's. Zo ontstaan er specifieke 'festivalsets', waarbij vooral zo veel mogelijk hits worden gespeeld en de onbekende liedjes gemedan worden. De artiest wil scoren!

Crowdsurfen, stagediven, moshen

Oftewel: publieksparticipatie. Het gedrag van het publiek is de afgelopen jaren energiever en wilder geworden. Tijdens optredens geeft men zich over aan 'crowdsurfen' (je op de handen van andere aanwezigen laten ronddragen), 'stagediven' (van het podium duiken) en 'moshen' (springen en beuken). Ooit werd dit gedrag vooral geassocieerd met punk en hardrock. Maar tegenwoordig gebeurt het ook bij dance, psychedelische rock en bij hiphop. Of het nu een dancefestival is als Defqon, een breed geprogrammeerd festival als Lowlands of Best Kept Secret, of een hiphopfestival als Appelsap, ze hebben allemaal een 'moshpit', waar de aanhang tegen elkaar op springt (zie ook hieronder).

Op Lowlands zie je borstbrede teksten als "WTF": 'Where's The Food?'

Sit down, circle pit, wall of death

Ondertussen doen ook de artiesten alles om het publiek op te hitsen. Op hun aanwijzing ontstaat bijvoorbeeld de 'sit down' (publiek gaat zitten en springt op een teken allemaal tegelijk omhoog), een 'circle pit' (publiek maakt eerst een lege ronde ruimte en rent er vervolgens allemaal doorheen), of een 'wall of death' (publiek gaat tegenover elkaar staan en rent zo hard mogelijk op elkaar in). Na een succesvol optreden stroomt de EHBO vol met bloedneuzen.

Blokkenschema

Wat mij betreft het belangrijkste woord van het festival: *blokkenschema*. Het is een magisch moment als een schema op de website verschijnt, want dan wordt duidelijk welke routes je zult gaan lopen. Het blokkenschema is vergelijkbaar met een landkaart, maar dan voor tijd, een 'tijdkaart' dus. Ik heb mijn eerste smartphone gekocht opdat ik voortaan de festivalapp kon gebruiken. Het mooie

van deze app is: door het blokkenschema loopt een verticale rode lijn, die al opschuivend de actuele tijd aangeeft. Dat klinkt onbelangrijk, maar door de lijn zie je in een oogopslag wat waar bezig is, waar je nu bent en waar je naartoe wilt. Want dat is de zoete kwelling van het festival: er gebeurt van alles tegelijk, je moet passen en meten.

Als poprecensent denk ik geregeld aan de overeenkomst tussen het dagelijks leven en een popfestijn. Ook thuis, op een doordeweekse dag, denk ik in 'blokken': een uur daar, anderhalf uur daar, en dan past daar nog net een bezoek aan dat of dat tussen – als op een festival waar ik van optreden naar optreden loop. Het leven is een blokkenschema. Alleen het rode lijntje ontbreekt.

Hester Carvalho is poprecensent van *NRC* en auteur van het onlangs verschenen jubileumboek *Paradiso 50 jaar in 50 legendarische concerten*.

[Naar het overzicht](#)

